

Eilandjes en kapiteins

Als je de Hogere Agrarische School (HAS) hebt afgerond, maar geen boerenzoon bent, zoals mijn man Jurre, is het soms best lastig om een boerenbedrijf te vinden dat bij je past. Sinds de start van onze relatie in 2010 hebben we op drie verschillende boerderijen (samen) gewerkt en gewoond. Een verslag van onze ervaringen.

Toen ik Jurre leerde kennen werkte hij op boerderij Ekodorp in Alphen aan den Rijn. Een modern biologisch bedrijf, met melkrobots,

een biogasinstallatie en ruim 200 koeien. Jurre was er als jongetje van twaalf jaar begonnen en nu hij dertig werd, wilde hij graag

verder kijken. Hij kwam een vacature tegen voor zorgboer op de Naoberhoeve in Drenthe: een biodynamisch landbouw-zorgbedrijf met koeien, tuinbouw, 25 mensen met een zorgvraag in dagbesteding, een boerderijwinkel en zuivelmakerij. Dit brede bedrijf werd gerund door een maatschap, een aantal medewerkers, vrijwilligers en stagiaires. Eenieder had zijn eigen werkgebied, de zorg was overkoepelend.

Verschillende type mensen

Al gauw kwamen we erachter dat we als team van de Naoberhoeve zeer verschillende karakters, met diverse leefwijzen, aan boord hadden. Jurre en ik waren vanaf het begin af aan ‘anders’, omdat we met het ‘dynamische’ van de landbouw tot dan toe niet bekend waren. We waren niet antroposofisch. Jurre had wel op de Vrije School gezeten en was daarom bekend met Rudolf Steiner. Die naam was mij volledig onbekend.

Daarnaast bleken wij vooral zakelijk, waar de anderen meer gevoelswezens waren. Wellicht kan ik dit het beste uitleggen aan de hand van het beeld van een vrouw op pumps, met daarnaast een vrouw op geitenwollensokken. Zoveel verschilden we. Toch besloten we dat dit voor het team niet erg was: we zouden van elkaar kunnen leren en voor de deelnemers en klanten was het misschien wel goed dat we zoveel verschillende kwaliteiten in huis hadden: we hadden met zijn allen veel te bieden.

Voor- en nadelen

Het grootste voordeel van samenwerken op een boerderij is uiteraard dat je regelmatig een weekend vrij bent en zelfs op vakantie kunt. Zeer luxe. Daarnaast is het met zoveel handen mogelijk om de boerderij breder te trekken: een boerderijwinkel, een zuivelmakerij, een vergaderkamer, het bieden van dagbesteding. Als boer alleen lukt het niet om al die ballen hoog te houden. Bovendien hoef je als boer binnen een samenwerking niet meer fulltime op je erf te zijn. Op de boerderij waar we sinds vorig jaar wonen, is onze collegaboer ook geluidstechnicus,

waarvoor hij elke zondagochtend in het concertgebouw in Amsterdam moet zijn. Daarnaast heeft hij een muziekstudio aan huis. Heerlijk toch, om de verschillende dingen die je leuk vindt om te doen, te kunnen combineren!

Maar nadelen zijn er ook. Zowel op de Naoberhoeve als op onze huidige boerderij was – en is – het best moeilijk om de neuzen dezelfde kant op te krijgen. De een wilde dit, de ander wilde dat. De een zag het zus, de ander zag het zo. Meerdere vergaderingen per week en ook regelmatig een externe coach waren nodig om onze kernwaarden en doelen opnieuw te formuleren. Een samenwerking vraagt om compromissen, een goede communicatie en bescheidenheid. Je bent nu eenmaal geen eigen baas die kan doen wat hij wil.

Verhuizing naar De Groene Griffioen

Eind maart 2019 zijn we van Drenthe naar Weesp (NH) verhuisd. Om verschillende redenen, maar vooral om weer dichterbij vrienden en familie te wonen. Biologische boerderij De Groene Griffioen heeft 60 Montbéliarde koeien (dubbeldoel), 60 stuks jongvee en een stier. Daarnaast zijn er vier varkens, een kaasmakerij, een boerderijwinkel, zaalverhuur en doen we aan boerderij-educatie voor basisschoolleerlingen. Tot onze komst werd de boerderij gerund door de familie Griffioen, maar omdat vader Griffioen 70 jaar was geworden wilde hij graag afbouwen. Zoon Boy en zijn vrouw Wendela zochten daarom naar extra handen voor de vele activiteiten op het erf. Al bij onze eerste ont-

moeting was er een goede klik: we deelden dezelfde filosofie en wilden allemaal graag werken aan een duurzame toekomst voor de landbouw. Op dit moment zijn we als ZZP'er betrokken bij de boerderij; uiteindelijk willen we graag een maatschap vormen.

Eilandjes en kapiteins

Samenwerken kun je op meerdere manieren: je kunt ervoor kiezen om iedereen een eigen werkveld toe te wijzen. De een verzorgt en melkt de koeien, de ander werkt in de groentetuin. De derde werkt in de boerderijwinkel, de vierde maakt de zuivel. Ieder met zijn eigen kennis en in zijn eigen kracht. En hoewel al die werkerreinen uiteindelijk met elkaar samenhangen – de koeien eten de resten uit de tuin, de tuinder brengt de groenten naar de winkel -, bestaat het gevaar dat er eilandjes ontstaan. Dat de koeienboer nooit in de tuin komt, de tuinder geen pas in de zuivelruimte zet. Dan verlies je je gezamenlijkheid, je verbinding. Goed communiceren is een vereiste, evenals gedeeltelijke overlapping. Zo kun je voorstellen dat de tuinder één dag per week melkt. Zodat hij of zij weet hoe het moet, de kudde kent. En andersom helpt de koeienboer in oogsttijd om de gewassen van het land te halen, te schoffelen, te beregenen. Wees een team.

Op onze huidige boerderij hebben we gedeeltelijk ons eigen werkveld, maar zijn er ook taken waarbij we elkaar afwisselen. Zo werk ik samen met mijn collega in de boerderijwinkel (elk op een eigen dag) en melken mijn man en collega om de beurt de koeien. Handig, omdat je samen kunt overleggen en makkelijk een melkbeurt of winkeldienst

Kijkend naar deze samenwerking

Tussen de regels van dit portret door herken je een dilemma dat bij vrijwel elke samenwerking speelt. Pas je je aan of blijf je jezelf trouw? Anders gezegd: hoe maken we als team van al onze verschillen een geheel? De paradox: hoe groter de verschillen, hoe rijker het geheel, maar hoe ingewikkelder de verbinding. De kunst is om diversiteit te laten werken. Wil je in je samenwerking monocultuur of biodiversiteit? Door taken te verdelen, krijg je wel ordening, maar loop je ook het risico dat je langs elkaar heen werkt. Voor je het weet beland je op eilandjes of blijkt alles zelfs los zand. In (on)zekere zin is samenwerken zoeken naar verbonden zijn in verscheidenheid. (HJS)

kunt overdragen in geval van ziekte, feestje of andere gelegenheid. Tegelijkertijd schuilt een gevaar in deze vorm van samenwerken, omdat er meerdere kapiteins op één schip zijn. Om een voorbeeld van mijn man te noemen: hij melkt het liefst om half 6 's ochtends de koeien, zijn collega begint liever om 7 uur. Jurre is liever vóór het avondeten klaar, zijn collega begint liever erna. Kleine verschillen, die regelmatig toch tot frustraties leiden. En ook in de winkel moeten we nog tot compromissen komen: ik heb graag een uitgebreid assortiment van biologische producten, mijn collega wil enkel lokale producten met een goed verhaal en zonder tussenkomst van de groothandel.

Tips

Maak van tevoren goede afspraken – neem niets voor vanzelfsprekend aan. Van werktijden tot financiën en van de hoeveelheid producten die je uit eigen winkel mag pak-

ken tot schoonmaak van het erf: praat erover. Spreek verwachtingen uit, frustraties ook. En blijf communiceren, evalueren. Natuurlijk heb je soms moeilijke gesprekken met elkaar, maar als je weet dat de basis goed is en je doel hetzelfde, dan kom je er meestal wel uit samen. Gezamenlijk een bedrijf runnen is net als een huwelijk: je moet ervoor willen vechten. Niks opkroppen, maar uitpraten. En blijf de mooie kanten zien: de gezamenlijke geschiedenis, de gezamenlijke inspanningen, de gezamenlijke successen. Vier deze successen ook vooral goed, sta erbij stil. En doe regelmatig ook iets leuks met zijn allen, buiten de boerderij om. Ga sporten, doe mee aan een pubquiz. Je bent een team, dus daar hoort een teamuitje bij.

- *Bezieling en kwaliteit in organisaties*, Daniel Ofman.
- *Hoera, een conflict!* Margreeth Kloppenburg en Jaco van der Schoor.
- *Teamrollen op het werk*, Meredith Belbin.

Hanna de Vos – Hilhorst werkt sinds maart 2019 op biologische boerderij De Groene Griffioen in Weesp. Daarnaast is zij columnist voor Nieuwe Oogst (LTO). degroenegriffioen.nl

